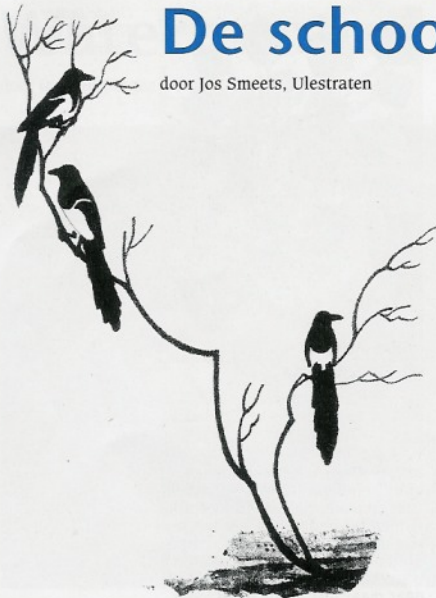

De schooier van de buurt

door Jos Smeets, Ulestraten

Elk jaar, steeds in het voorjaar, gebeurt het weer. Je bent immers een vogelaar en men weet dat: dus krijg je te horen dat er teveel eksters zijn en dat ze alle nesten leegroven. En dat er dan ook geen nest zonder eksterbezoek blijft. Natuurlijk, het is niet zo'n sympathiek gegeven als er uit nesten wordt geroofd. En wanneer ik terugdenk aan dat moment, dat enkele eksters een jonge merel op mijn oprit dood pikten, dan vind ik dat best moeilijk te verteren. Ook ik heb dan de neiging die merel te gaan helpen, wetende dat eksters ook te eten moeten hebben. Toen ik afgelopen maand twee jonge vogels dood in mijn tuin vond, dacht ik ook het eerste aan eksters. Kraaiachtigen krijgen al gauw de schuld; de mensen moeten de kraaiachtigen niet. We hebben er de pik op.

Als mens laten we al snel menselijke waarden en normen los op de dierenwereld en dat is niet juist. Bovendien moeten we ons afvragen of eksters dan wel zoveel roven uit nesten en kunnen we ons tegelijkertijd afvragen of er wel teveel eksters zijn. In dit artikel hoop ik een antwoord op die vragen te kunnen geven.

De ekster krijgt de zwarte Piet toegespeeld

De ekster behoort tot de groep van de kraaiachtigen: de raaf, de zwarte kraai, de roek, de Vlaamse gaai. En ik zei het al: de mensen hebben de pik op kraaiachtigen. De raaf speelt een grote rol in legenden. Hij is de bringer van ongeluk, ziekte en dood en hij wordt ook wel eens de satansvogel genoemd.

De kraai is de vogel van het kwaad; zwart als de dood en zijn ruwe gekras geeft ook al geen aangenaam gevoel. Een duivelse vogel, niet alleen zwart van kleur, maar ook zwart van ziel.

Dan de Vlaamse gaai: Een beetje grappenmaker, maar toch ook weer een ongeluksvogel. Als hij schreeuwend om het huis vliegt, zal daar spoedig iemand sterven!

De ekster vertoef dus niet in een goede familie. Hoe beleefde men de ekster zelf in vroeger tijden? De ekster kan zeer kwalijke gebeurtenissen voorspellen.

Ik heb al eens eerder het volgende gedichtje, waarbij het aantal eksters van belang is, opgezegd:

*Eentje voor zorgen en twee voor plezier
Drie voor een bruiloft en een kindje bij vier
Vijf staat voor zilver en zes voor goud
Zeven voor een geheim dat je niemand toevertrouwt.*

En in Engeland zegt men het volgende over eksters:

*Twee duiden op voorspoed, één brengt nood
Drie een huwelijk en vier de dood,*

Over het algemeen is het zo dat eksters zowel kwade als goede berichten brengen. Maar het beeld dat mensen van de ekster hebben, is meestal niet denderend: De ekster is vals, wreed, diefachtig en hij staat als nestrover toch wel het meest bekend. Bovendien zijn de schetterende geluiden te luidruchtig voor wat mensen graag zouden willen horen.

Weliswaar is de vogel niet geheel

zwart, maar de wit-zwarte verschijning roept in elk geval wat anders op dan een bruine of groenachtige vogel.

Kortom..... mensen bouwen al snel vooroordelen tegen bepaalde vogels op en daar heeft de ekster ook last van. Het gebeurt niet vaak, dat men op een sympathieke manier over deze vogel praat.

De ekster.... een gevaar voor de vogelstand?

Eksters roven eieren uit de nesten van andere vogels en als er jongen zijn, dan worden die ook geroofd. Dat is waar. Maar wat weten we daar nu echt van? Worden er echt wel zoveel nesten leeggeroofd of denken we dat? Daarvoor moet er onderzoek worden verricht en dat is dan ook gebeurd.

Allereerst heeft men de maaginhoud van eksters geanalyseerd en wat blijkt?

Zo'n 80% (soms wat meer of wat minder) van de maaginhoud blijkt te bestaan uit insecten. Voor de rest gaat het om slakjes, weekdieren, muizen, granen, zaden of aas.

Dus is het onmogelijk, dat het om heel veel jonge geroofde vogels gaat. Uit onderzoek blijkt tevens dat jonge eksters voor 75% met insecten worden gevoed.

Bovendien kan men in een gebied waar eksters vertoeven het uitvliegresultaat van open nesten en grondnesten (die zijn immers het meest bedreigd) onderzoeken. Dat onderzoek heeft dan ook plaatsgevonden. En wat blijkt: in zo'n gebied is dat percentage 60% en dat is een normaal gegeven. Er is dus geen bewijs dat de vogelstand achteruitgaat als gevolg van aanwezigheid van eksters.

Hooguit ligt er een relatie tussen het aanbod van veel/weinig broedvogels en het aantal eksters in een bepaald gebied. Een ruim voedselaanbod heeft een groter aantal eksters tot gevolg. Het zou echter ook kunnen zijn, dat een verbotering van het biotoop voor die relatie de oorzaak is.

De conclusie is, dat de vogelstand *Blauwe ekster*.

niet lijdt onder de aanwezigheid van eksters. Bovendien vormen de jonge vogels slechts een klein gedeelte van het voedselaanbod dat de eksters nodig hebben. Het is zeer wel mogelijk, dat de eksters de slechtst beveiligde nesten van andere vogels leegroven, een natuurlijke selectie dus!

Zijn er teveel eksters?

De opmerkingen gaan vaak in de richting van: Er zijn teveel eksters. Ze moeten worden afgeschoten.

Sinds 1960 is het eksterbestand in West-Europa toegenomen. Dat is waar. Er worden meer bomen en struikgewas aangeplant, er is een groter aanbod van keukenafval en de jachtdruk vermindert.

Daarnaast zien we dat de eksters van de polders en bosranden steeds meer naar de bewoonde leefgebieden trekken. Dus het valt

ons vaker op dat er eksters zijn. De ekster is ook nog een vogel die zich openlijk laat zien, luidruchtig is en dat helpt mee als we onze gedachten vormen over een teveel aan eksters.

Niettemin, er kunnen niet meer eksters in een bepaald gebied zitten dan het voedselaanbod toelaat. Eksters reguleren hun eigen bestand, dat gebonden is aan dat voedselaanbod. Open plaatsen worden snel opgevuld, dus afschieten zal niet wezenlijk helpen. Bij een tekort aan voedsel zal ook het aantal eksterjongen afnemen; dat is een vorm van regulatie.

Men heeft wel in het voorjaar van 1990 met ekstervallen gewerkt hetgeen door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij werd gepropageerd, maar daar tegen zijn veel protesten gerezen aangezien dit gegeven inging tegen de Vogelrichtlijnen van de Europese Gemeenschap.

Op het ogenblik liggen de plannen zo, dat in de nieuwe Flora- en Faunawet eksters slechts nog bij speciale ontheffing mogen worden afgeschoten; ze zijn dus niet meer "vogelvrij".

Ekster

Kraai

Slotopmerkingen

De schooier van de buurt. Het is voor de ekster zelf vechten tegen de bierkaai. Wanneer je met zoveel vooroordelen wordt bekeken, dan is het moeilijk om goed te doen. Andere vogels, die misschien wel heel wat agressiever zijn, ontvangen niet zoveel onsympathieke opmerkingen als de ekster; dat geeft te denken.

Laten we ook eens naar het mooie van de ekster kijken. De prachtige tekening, de mooie iriserende structuurkleuren die in het zonlicht naar voren komen. En dan niet te vergeten de nesten, die nog jaren dienst doen voor andere vogelsoorten, zoals kraaien, duiven, ransuilen en torenvalken.

Bovendien zijn er voor de vogelstand wel ergere bedreigingen dan alleen de eksters. Wanneer we daar oplossingen voor bedenken, dan boeken we misschien wel betere resultaten.